

Sygn. akt IV KK 255/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 stycznia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielewicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Rafał Malarski

SSA del. do SN Dariusz Kala

Protokolant Dorota Szczerbiak

przy udziale Prokuratora Prokuratury Generalnej Jerzego Engelkinga
w sprawie C. B.

skazanego z art.19 § 1 k.k. w zw. z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o
przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 91 § 1 k.k.

po rozpoznaniu na rozprawie

w dniu 8 stycznia 2014 r.,

kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść

od wyroku Sądu Rejonowego w K.

z dnia 22 sierpnia 2007 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę oskarżonego C. B.
przekazuje Sądowi Rejonowemu w K. do ponownego
rozpoznania.**

UZASADNIENIE

C. B. został oskarżony o to, że:

- 1) W dacie bliżej nie ustalonej w okresie od maja do sierpnia 2003 r., w K. udzielił pomocy S. B. do wprowadzenia do obrotu znacznej ilości środków odurzających w postaci 100 gram ziela konopi wartości 1 600 zł., tj. o przestępstwo z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 56 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r.;
- 2) w dacie bliżej nieustalonej w maju 2003 r. w W., udzielił pomocy S. B. do wprowadzenia do obrotu znacznej ilości środków psychotropowych w postaci 1000 sztuk tabletek tzw. extasy zawierających amfetaminę lub pochodne amfetaminy wartości 4 000 zł., tj. o przestępstwo z art. 18 § 3 k.k. w zw. art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 3) daty bliżej nieustalonej we wrześniu 2003 r. w W. udzielił pomocy S. B. do wprowadzenia do obrotu znacznej ilości środków odurzających w postaci 1 200 gram ziela konopi wartości 18.000 zł., tj. o przestępstwo z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 4) daty bliżej nieustalonej w grudniu 2003 r. w W., udzielił pomocy S. B. do wprowadzenia do obrotu znacznej ilości środków psychotropowych w postaci 1000 sztuk tabletek tzw. extasy zawierających amfetaminę lub pochodne amfetaminy wartości 4.000 zł., tj. o przestępstwo z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 5) daty bliżej nieustalonej w grudniu 2003 r. w miejscowości W. udzielił pomocy S. B. do wprowadzenia do obrotu znacznej ilości środków odurzających w postaci 300 gram ziela konopi wartości 4.800 zł. oraz znacznej ilości środków psychotropowych w postaci 200 sztuk tabletek tzw. extasy zawierających amfetaminę lub pochodne amfetaminy wartości 800 zł, tj. o przestępstwo z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 6) daty bliżej nieustalonej w maju 2004 r. w Z. udzielił pomocy S. B. do wprowadzenia do obrotu znacznej ilości środków psychotropowych w postaci 250 gram amfetaminy wartości 2.500 zł., tj. o przestępstwo z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 56 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r.;
- 7) daty bliżej nieustalonej w czerwcu 2004 r. w Z. udzielił pomocy S. B. do wprowadzenia do obrotu znacznej ilości środków psychotropowych w postaci 20

gram amfetaminy wartości 2000 zł oraz znacznej ilości środków psychotropowych w postaci 300 sztuk tabletek tzw. extasy wartości 1 200 zł., tj. o przestępstwo z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 56 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r.; przy czym czynów tych dopuścić się miał w rozumieniu art. 91 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w K. wyrokiem z dnia 22 sierpnia 2007 r., uznał C. B. winnym popełnienia wszystkich czynów zarzucanych mu aktem oskarżenia, stanowiących przestępstwa z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 56 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i za to wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 250 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł (k. 73v). Orzeczenie to zapadło po uwzględnieniu wniosku oskarżonego o skazanie go i wymierzenie uzgodnionej kary bez przeprowadzania postępowania dowodowego. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 26 października 2007 r. (k. 113).

Od tego wyroku kasację złożył Rzecznik Praw Obywatelskich. Zaskarżył ten wyrok w całości na korzyść skazanego C. B. i **zarzucając** rażące naruszenie prawa procesowego, to jest art. 387 § 2 k.p.k., polegające na uznaniu, że istnieją podstawy do uwzględnienia wniosku o wydanie wyroku skazującego i wymierzenie kary bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, mimo że niewyjaśnione zostały:

- okoliczności mające wpływ na prawidłowość orzekania o winie, bowiem z jednej strony sąd stwierdził, że w okresie od dnia 10 lutego 2003 r., do dnia 13 czerwca 2003 r., C. B. przebywał w Zakładzie Karnym w J., a z drugiej strony uznał go za winnego popełnienia przestępstw w tym okresie, opisanych w pkt. 1 i 2 aktu oskarżenia;

- okoliczności mające wpływ na prawidłową kwalifikację prawną, gdyż z opisu czynów przypisanych oskarżonemu wyłania się możliwość i powinność uznania ich za czyn ciągły, a zakwalifikowane zostały jako ciąg przestępstw, i **wniósł** o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w K. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna.

Zgodzić się należy z Rzecznikiem Praw Obywatelskich gdy wskazuje, że zaskarżony wyrok zapadł z rażącym naruszeniem prawa wskazanym w zarzucie kasacji.

Rzeczywiście w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, iż wydanie wyroku w trybie art. 387 k.p.k. uzależnione jest przede wszystkim od możliwości kategorycznego stwierdzenia, że okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości, przy czym wymóg ten odnosi się nie tylko do zasadniczej kwestii samego sprawstwa oskarżonego w zakresie zarzucanego mu czynu, ale i do wszelkich okoliczności ważących na kształcie i rozmiarze odpowiedzialności karnej za ten czyn.

W przedmiotowej sprawie, jak to trafnie podnosi Rzecznik Praw Obywatelskich, przesłanki te nie zostały spełnione.

Otóż C. B. w okresie od 14 września 2000 r. do 28 stycznia 2002 r. i od 10 lutego 2003 r. do 13 czerwca 2003 r. przebywał w Zakładzie Karnym w J., gdzie odbywał karę łączną 3 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczoną wobec niego wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w S. z dnia 29 września 2001 r. w sprawie II K 472/00 (k. 3541 t. XVII; k. 105 akt sprawy sygn. akt II K 479/07). Skazany w okresie od 10 lutego 2003 r. do 13 czerwca 2003 r., gdy został warunkowo przedterminowo zwolniony, nie opuszczał terenu Zakładu Karnego w J. (informacja nadesłana z ZK w J.-k. 44, kserokopia karty karnej skazanego - k. 48), a okoliczność ta została też ujawniona przez Sąd Rejonowy w K. W uzasadnieniu wskazał przecież, iż: „C. B. był wielokrotnie karany, w tym ostatnio wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w S., sygn. akt II K 472/00, z dnia 29 września 2001, w którym połączono mu kary orzeczone za czyny z art. 279 § 1 k.k. wyrokami o sygn. akt II K 981/00 i II K 578/00, gdzie orzeciono wobec niego karę łączną 3 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności, którą odbywał w okresie od 14 września 2000 r. do 28 stycznia 2002 r. i od **10 lutego 2003 r. do 13 czerwca 2003 r.** (k. 3541 t. XVII)" (k. 105).

Tymczasem oskarżonemu C. B. przypisano w wyroku czyn polegający na tym, że w dacie bliżej nieustalonej w okresie od maja do sierpnia 2003 r. w K. w udzielił pomocy S. B. do wprowadzenia do obrotu znacznej ilości środków odurzających w postaci 100 gram ziela konopi wartości 1.600 zł., tj. przestępstwo

z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 56 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r., jak też, iż w dacie bliżej nieustalonej w maju 2003 r. w W., udzielił pomocy S. B. do wprowadzenia do obrotu znacznej ilości środków psychotropowych w postaci 1000 sztuk tabletek tzw. extasy zawierających amfetaminę lub pochodne amfetaminy wartości 4.000 zł., tj. przestępstwo z art. 18 § 3 k.k. w zw. art. 56 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (czyny opisane w pkt 1 i 2 aktu oskarżenia). Jak wynika zatem z powyższego, w realiach sprawy, nie zachodziła przesłanka, w postaci okoliczności niebudzących wątpliwości, która jest niezbędna do wydania wyroku, w trybie dobrowolnego poddania się karze, gdyż wątpliwości budziła zasadnicza kwestia samego sprawstwa oskarżonego w zakresie zarzucanego mu czynu.

Po wtóre, należy podkreślić, iż w orzecznictwie prezentowane jest stanowisko, zgodnie z którym: „W odniesieniu do "czynu ciągłego" ustawodawca przyjął jednoczynową koncepcję tego przestępstwa, a zatem jednego czynu zabronionego. Obejmuje on wielość zachowań podjętych w wykonaniu z góry powziętego zamiaru. Konieczna jest więc spójność strony podmiotowej i sprawca, przystępując do realizacji pierwszego składającego się na ciągłość zachowania, powinien działać w zamiarze obejmującym wszystkie zachowania objęte znamieniem ciągłości, a kompleks zachowań traktowany jest jako jedna integralna i nierozdzielna całość" (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2009 r., V KK 290/09, Lex nr 553738). Podnosi się, że „zachowania podjęte w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w rozumieniu art. 12 k.k., to działania w zamiarze obejmującym całość akcji przestępczej w takim znaczeniu, że sprawca wyraża gotowość do wykorzystania powtarzającej się sposobności do popełnienia przestępstwa i tę sposobność wykorzystuje” (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 22 lipca 2010 r., II AKa 118/10, OSASz 2011/3/30, KZS 2011/7-8/84, Lex nr 842815).

Do przypisania popełnienia czynu ciągłego konieczne jest zatem łączne spełnienie następujących warunków: 1) dopuszczenie się co najmniej dwóch zachowań, 2) z góry powzięty zamiar sprawcy, 3) krótkie odstępy czasu pomiędzy poszczególnymi zachowaniami. Dopiero łączne spełnienie wyżej wymienionych przesłanek sprawia, że zachowanie sprawcy stanowi jednolitą całość, traktowaną

jako jedna podstawa kwalifikacji prawnej mimo, że wchodzi w jej skład różnorakie zachowania. Podkreśla się, iż instytucja czynu ciągłego jest instytucją obligatoryjną prawa karnego materialnego. Znaczy to tyle, że jeżeli sąd ustali, że zachodzą przesłanki do zastosowania tej instytucji, to nie ma żadnej fakultatywności w tym zakresie, lecz musi w wyroku przypisać czyn kwalifikowany z art. 12 k.k.

Z góry powzięty zamiar należy rozumieć jako zamiar objęty umyślnością (w postaci zamiaru bezpośredniego lub ewentualnego). Jednocześnie musi być to zamiar powzięty najpóźniej w chwili popełnienia pierwszego zachowania wchodzącego w skład czynu ciągłego. Z kolei krótkie odstępy czasu jako następny warunek konieczny do skorzystania z instytucji czynu ciągłego oznacza, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, odstępy nieprzekraczające kilku miesięcy (por. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 6 lipca 2010 r., II AKa 55/10, KZS 2010/12/53, Lex nr 783409).

Tezy te znajdują w pełni zastosowanie w realiach przedmiotowej sprawy. Już z samego opisu czynów wynika, że sprawca podjął w krótkich odstępach czasu w podobny sposób szereg zachowań, polegających na udzieleniu pomocy S. B. do wprowadzenia do obrotu znacznej ilości środków psychotropowych (s. 7 uzasadnienia zaskarżonego wyroku).

Zgodzić się należy z poglądem Rzecznika Praw Obywatelskich, że trudno uznać, aby okoliczności popełnienia przestępstwa w niniejszej sprawie nie budziły wątpliwości, skoro zachodziła potrzeba jednoznacznego wyjaśnienia okoliczności mających decydujący wpływ na możliwość przypisania oskarżonemu sprawstwa określonych zachowań, jak i prawidłowej ich kwalifikacji prawnej. Brak było zatem przesłanek do wydania orzeczenia w określonym w art. 387 k.p.k.

Kierując się przedstawionymi wyżej względami, Sąd Najwyższy z mocy art. 537 § 2 k.p.k. orzekł jak w wyroku.